

Utlåtande 2016:203 RVI (Dnr 106-360/2016)

Samverkan mellan skola och socialtjänst

Motion (2016:28) av Lotta Edholm och Isabel Smedberg Palmqvist (båda L)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motion (2016:28) av Lotta Edholm och Isabel Smedberg Palmqvist (båda L) om samverkan mellan skola och socialtjänst anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Åsa Lindhagen anför följande.

Ärendet

Lotta Edholm och Isabel Smedberg Palmqvist (båda L) framhåller i en motion att bristerna som lyfts fram i stadsrevisionens projektrapport nr 4 år 2015, ”Samverkan kring barn som far illa eller riskerar fara illa”, är så pass allvarliga att det krävs politisk handling för att åtgärda dem. Motionärerna menar att åtgärder krävs för att revisorernas kritik också ska få konsekvenser i stadsdelsnämndernas arbete.

Med anledning av detta yrkar Lotta Edholm och Isabel Smedberg (båda L) på att kommunfullmäktige uppdrar åt stadsdelsnämnderna:

1. att se till att socialtjänsten tar del av det stödmaterial som finns, implementerar det i verksamheten och sprider det till dem det berör,
2. att hålla sig med en särskild kontaktperson inom socialtjänsten som skolorna kan vända sig till, och att alltid informera skolorna om den personen byts ut,

3. att regelbundet revidera den lokala samverkansöverenskommelsen,
4. att arbeta för att fristående skolor deltar i samverkan i lika stor utsträckning som kommunala,
5. att införa den modell för uppföljning som tagits fram av socialnämnden tillsammans med utbildningsnämnden.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, utbildningsnämnden, samtliga stadsdelsnämnder, Barnombudsmannen och Friskolornas riksförbund. Barnombudsmannen har avböjt att svara. Friskolornas riksförbund har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret instämmer i att samverkan mellan skolan och socialtjänsten är en viktig förutsättning för att tidigt upptäcka missförhållanden och problem samt sätta in stödjande insatser. Kontoret menar också att granskningsrapporter från stadsrevisionen alltid ska uppmärksammas och åtgärder vidtas för att möta den kritik som kan framkomma.

Socialnämnden lyfter fram att arbete pågår tillsammans med utbildningsnämnden för att revidera stödmaterialet för samverkan mellan skola och socialtjänst. I arbetet ingår att ta fram en ny modell för uppföljning.

Utbildningsnämnden anser att de förslag som finns i motionen ligger i linje med nämndens tidigare ståndpunkt och att förslagen till insatser bidrar till att stärka samverkan mellan skola och socialtjänst för barn och ungdomar med utsatta uppväxtvillkor.

Bromma stadsdelsnämnd instämmer i vikten av fungerande samverkan mellan socialtjänst och skola, och menar att genomförandet av motionens fem yrkanden bör leda till ytterligare förbättringar för den övergripande samverkan.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd är positiv till att implementera stödmaterialet och tillstyrker motionen.

Farsta stadsdelsnämnd lyfter fram att det pågår revidering av nuvarande lokala samverkansöverenskommelse, där flera av de punkter som tas upp i motionen kommer att ses över.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd anser att riktlinjerna och stödmaterialet är väsentliga dokument för att tydliggöra ansvaret mellan skola och socialtjänst samt som vägledning i hur samverkan bör ske i olika situationer.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd delar motionärernas synpunkter att samverkan mellan socialtjänsten och skolorna är av stor betydelse för barn och unga med utsatta uppväxtvillkor.

Kungsholmens stadsdelsnämnd menar att det samarbete som lokalt sker mellan socialtjänst, förskola och skola i huvudsak sker på det sätt motionärerna föreslår.

Norrmalms stadsdelsnämnd framhåller att de rutiner som motionärerna föreslår redan tillämpas av stadsdelsnämnden, och att samarbetet mellan skola och socialtjänst på Norrmalm bedöms som gott.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd känner igen flera av de svårigheter som påtalas i motionen, men menar samtidigt att flera åtgärder vidtagits under de senaste åren för att förbättra samverkan mellan skola och socialtjänst.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd ser positivt på att alla inblandande nämnder får ett tydligt gemensamt uppdrag att säkerställa en god samverkan.

Skärholmens stadsdelsnämnd delar motionärernas synpunkter kring vikten av en ordentlig samverkan och instämmer i att uppföljningarna behöver bli bättre.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd instämmer i att samverkan mellan skola och socialtjänst är viktig och samverkan ska ske i enlighet med stödmaterial och modell för uppföljning.

Södermalms stadsdelsnämnd instämmer i att samverkan mellan skola och socialtjänst är ett viktigt område. Nämnden bedömer att det inom socialtjänsten genom åren byggts upp en fungerande samverkan med skolor och förskolor.

Älvsjö stadsdelsnämnd delar motionärernas synpunkter kring vikten av en väl fungerande samverkan och att denna ska följas upp regelbundet.

Östermalms stadsdelsnämnd framhåller att samverkan med skolorna fungerar men att det finns förbättringsområden.

Mina synpunkter

Lotta Edholm och Isabel Smedberg Palmqvist lyfter i sin motion en mycket viktig fråga om hur skola och socialtjänst samverkar kring barn som far illa eller riskerar att fara illa för att i ett tidigt skede ge stöd till dessa barn. Få frågor är i mina ögon så angelägna som att utsatta barn får det stöd de behöver. I mitt uppdrag som socialborgarråd är arbetet med att stärka stadens insatser riktade till barn och unga en av mina allra mest prioriterade uppgifter.

Den som läser den revisionsrapport från stadens revisorer som motionärerna hänvisar till kan se att samverkan mellan skola och socialtjänst

fungerar bättre idag än vid den senaste granskningen år 2011, men att det finns utvecklingsområden. Däribland nämns den uppföljning av samverkan som ska göras mellan parterna. Att följa upp det arbete som görs är a och o för att kunna säga om önskat resultat har uppnåtts. Det är därför problematiskt att stadsdelsnämnderna valt att inte arbeta utifrån den uppföljningsmodell som socialnämnden och utbildningsnämnden tagit fram. Som socialnämnden anför i sitt remissvar pågår nu ett arbete med att ta fram nya sätt att följa upp samverkan på i syfte att säkerställa en god uppföljning.

Motionärerna lyfter vikten av att de riktlinjer som kommunfullmäktige antagit för samverkan mellan skola och socialtjänst, samt det stödmaterial som finns kopplat till riktlinjerna, är spridda i och tillämpas av stadsdelsnämnderna. Jag delar den uppfattningen. Stödmaterialen reviderades senast i juni år 2015 och har därefter spridits till berörda aktörer. Socialnämnden och utbildningsnämnden har ett löpande samarbete kring stödmaterialen för att de ska få spridning och användas i verksamheterna.

Revisionsrapporten lyfter fram att det är viktigt att överenskommelser om samverkan är förankrade hos den högsta ledningen för att samverkan ska vara livskraftig. Jag instämmer i detta. Min uppfattning är också att stadens förvaltningschefer är måna om att samverkan inom staden och med externa parter ska fungera bra. Jag ser därför att det finns goda förutsättningar för att samverkan ska kunna stärkas ytterligare.

En annan viktig faktor i hur väl samverkan fungerar i vardagen är personalkontinuitet i de verksamheter som ska samverka. Vi är alla medvetna om att socialtjänsten under de senaste åren, särskilt inom barn- och ungdomsvården, har haft en hög personalomsättning där många erfarna socialsekreterare valt att sluta och då ersatts av nyutexaminerade socionomer. Även i den närmaste arbetsledningen har vi sett en stor omsättning. Självklart får det också en återverkan i hur väl samverkan fungerar och följs upp.

Lotta Edholm och Isabel Smedberg Palmqvist efterlyser att stadsdelsnämnderna ska utse särskilda kontaktpersoner inom socialtjänsten som skolorna kan vända sig till. Jag instämmer i att det är ett bra sätt att underlätta samverkan. Efter att ha tagit del av stadsdelsnämndernas remissvar kan jag dock konstatera att man redan idag har en liknande funktion. Dessutom står det inskrivet i det stödmaterial som utbildningsnämnden och socialnämnden tagit fram att det ska finnas kontaktpersoner i varje stadsdel. Jag anser därför att det inte behövs något ytterligare ställningstagande från kommunfullmäktige kring detta.

Nära kopplat till personalomsättningen är den höga arbetsbelastning som många gånger kännetecknar socialsekreterarnas arbetssituation, inte minst

inom den sociala barn- och ungdomsvården. Därför är jag oerhört glad över att den rödgrönrosa majoriteten höjde anslaget för barn- och ungdomsvården med 95 mnkr i budgeten för år 2016 – en historiskt stor satsning. Under de två år vi har styrt Stockholm har vi ökat anslaget till barn- och ungdomsvården med lika mycket som alliansen gjorde under sina totalt åtta år vid makten. Med det förslag till budget för år 2017 som finansborgarrådet presenterade den 12 oktober 2016 stärker vi socialtjänsten ytterligare. Det är satsningar som tydligt visar att den rödgrönrosa majoriteten prioriterar arbetet för utsatta barn.

Majoriteten har också tagit fram en ambitiös handlingsplan för hur socialsekreterarnas arbetssituation ska förbättras. I handlingsplanen lyfts ett antal förutsättningar för en god arbetssituation upp, och en av dessa är ökad tid med de barn och familjer som har kontakt med socialtjänsten. För att åstadkomma ökad brukartid kan till exempel vissa arbetsuppgifter överföras till administrativ personal. Förutom att detta gör arbetet roligare och mer meningsfullt för den enskilda socialsekreteraren ökar det också förutsättningarna för en god samverkan kring varje enskilt barn när så behövs.

Ytterligare en faktor som påverkar samverkan är det fria skolvalet. Genom att många barn och unga går i skolor som inte ligger i det område där de bor får såväl skola som socialtjänst fler aktörer att samverka med. Det ställer stora krav på tydlighet i organisationen och att kontaktuppgifter hos respektive part hålls uppdaterade. Revisorerna lyfter fram att stadsdelarna upplever att det är problematiskt att inkludera friskolorna i samverkan, men självklart kan det även vara en utmaning att samverka med många kommunala skolor i olika områden. För att det ska fungera tillfredsställande behövs en mer övergripande samsyn om hur samverkan ska fungera. Där har stadsdelarna en nyckelroll att förmedla intentionen i de riktlinjer för samverkan mellan skola och socialtjänst som staden har antagit. Om riktlinjerna inte fungerar ändamålsenligt är jag inte främmande för att ta upp dem för revidering.

Jag vill också nämna de satsningar som görs på SkolFam, skolstöd riktat till familjehemsplacerade barn, samt PPSS, pilotprojektet för samverkan mellan skola och socialtjänst. Det är ett arbete som inleddes under förra mandatperioden och där vi nu växlar upp ambitionerna. PPSS, som innebär att ett antal stadsdelsförvaltningar tillsammans med några utvalda skolor initierar pilotprojekt kring samverkan, syftar till att ge socialt stöd till barn som har låg närvaro i skolan med målet att eleverna ska nå kunskapsmålen. Arbetet påbörjades hösten 2013 och även om de kvantitativa resultaten än så länge inte är entydiga lyfter de elever som ingår i projektet upp att de fått stöd i sin skolgång och därmed ökat sin närvaro och förbättrat sina resultat.

SkolFam tar sikte på att stärka skolgången hos familjehemsplacerade barn. Inledningsvis har modellen fokuserat på barn som går på Stockholms stads skolor och är placerade i ett hem inom Stockholms stad. Nu utökar vi målgruppen till att även omfatta barn som är placerade och går på en skola inom länet. Resultaten så här långt är goda och vi ser därför till att ge fler barn tillgång till insatsen. Två nya SkolFam-team ska startas i år och totalt ska sex nya team startas under mandatperioden.

De kraftigt ökade resurserna till barn- och ungdomsvården och den antagna handlingsplanen innebär att vi nu har tagit de första stegen i att vända utvecklingen inom socialtjänsten. Därtill höjer vi ambitionerna för de projekt som pågår för att utveckla samverkan mellan skolan och socialtjänsten. Det finns ingenting som är viktigare än att se till att de barn som far illa eller riskerar att fara illa snabbt får stöd och vid behov skydd.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motionen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson och Cecilia Brinck (alla M) och borgarrådet Lotta Edholm (L) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Motion (2016:28) av Lotta Edholm och Isabel Smedberg Palmqvist (båda L) om samverkan mellan skola och socialtjänst bifalls.
2. Därutöver anför följande.

Den viktigaste skyddsfaktorn för unga med utsatta uppväxtvillkor är bra utbildning, vilket ofta förutsätter en god samverkan mellan skolan och socialtjänsten. Ändå vet vi att det finns brister i denna samverkan, och att mycket kan och bör göras för att förbättra skyddet för utsatta barn. Vi måste bland annat se till att regelverket tillämpas lika och på samma vis över hela staden, att rutiner för samverkan hålls aktuella och att uppföljningen är stringent. Det är en förutsättning för att kunna utvärdera om de åtgärder som sätts in är verkningsfulla. En annan är ett gott arbetsgivarskap som belönar skickliga socialsekreterare och tar tillvara på kompetens och erfarenhet så att stadsdelar och skolor får möjlighet att arbeta upp ett långsiktigt samarbete.

Jag konstaterar att föredragande borgarrådet i allt väsentligt delar de intentioner som uttrycks i vår motion. Det välkomnar jag. För att dessa intentioner ska bli

verklighet, och de brister som revisorerna pekat på kunna avhjälpas, krävs dock kontinuitet inom socialtjänsten.

Samverkan mellan skola och socialtjänst är ett av många områden som drabbas av den utsatta och instabila personalsituationen i den sociala barn- och ungdomsvården. Tyvärr har den styrande majoriteten än så länge inte gjort något för att skapa en av de viktigaste faktorerna för kontinuitet, nämligen att staden kan erbjuda konkurrenskraftiga löner jämfört med privata och andra arbetsgivare. Denna fråga kan inte ignoreras.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2016:28) av Lotta Edholm och Isabel Smedberg Palmqvist (båda L) om samverkan mellan skola och socialtjänst anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 23 november 2016

På kommunstyrelsens vägnar:
K A R I N W A N N G Å R D

Åsa Lindhagen

Ulrika Gunnarsson

Reservation anfördes av Anna König Jerlmyr, Cecilia Brinck, Dennis Wedin, Markus Nordström och Jonas Nilsson (alla M) och Lotta Edholm (L) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Jonas Naddebo (C) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Lotta Edholm och Isabel Smedberg Palmqvist (båda L) framhåller i en motion att bristerna som lyfts fram i stadsrevisionens projektrapport nr 4 år 2015, ”Samverkan kring barn som far illa eller riskerar fara illa”, är så pass allvarliga att det krävs politisk handling för att åtgärda dem. Motionärerna menar att åtgärder krävs för att revisorernas kritik också ska få konsekvenser i stadsdelsnämndernas arbete.

Med anledning av detta yrkar Lotta Edholm och Isabel Smedberg (båda L) på att kommunfullmäktige uppdrar åt stadsdelsnämnderna:

1. att se till att socialtjänsten tar del av det stödmaterial som finns, implementerar det i verksamheten och sprider det till dem det berör,
2. att hålla sig med en särskild kontaktperson inom socialtjänsten som skolorna kan vända sig till, och att alltid informera skolorna om den personen byts ut,
3. att regelbundet revidera den lokala samverkans-överenskommelsen,
4. att arbeta för att fristående skolor deltar i samverkan i lika stor utsträckning som kommunala,
5. att införa den modell för uppföljning som tagits fram av socialnämnden tillsammans med utbildningsnämnden.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, utbildningsnämnden, samtliga stadsdelsnämnder, Barnombudsmannen och Friskolornas riksförbund. Barnombudsmannen har avböjt att svara. Friskolornas riksförbund har inte inkommit med svar.

Innehållsförteckning

	Sid
Stadsledningskontoret	9
Socialnämnden	10
Utbildningsnämnden	11
Bromma stadsdelsnämnd	12
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd	13
Farsta stadsdelsnämnd	13

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd	14
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd	15
Kungsholmens stadsdelsnämnd	16
Norrmalms stadsdelsnämnd	16
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd	17
Skarpnäcks stadsdelsnämnd	18
Skärholmens stadsdelsnämnd	18
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd	19
Södermalms stadsdelsnämnd	20
Älvsjö stadsdelsnämnd	21
Östermalms stadsdelsnämnd	22

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 15 september 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret instämmer i att samverkan mellan skolan och socialtjänsten är en viktig förutsättning för att tidigt upptäcka missförhållanden och problem samt sätta in stödande insatser. Kontoret menar också att granskningsrapporter från stadsrevisionen alltid ska uppmärksammas och åtgärder vidtas för att möta den kritik som kan framkomma. Samtidigt ska det framhållas att inte samtliga stadsdelsnämnder inkluderas i kritiken från stadsrevisionen och att de aktuella nämnderna arbetar kontinuerligt med att utveckla och revidera sina lokala samarbetsöverenskommelser.

Stockholms stad lyfter också i budget 2016 vikten av samverkan mellan skola och socialtjänst, bland annat genom att säkerställa att varje skola har en kontakt inom socialtjänsten. Samtidigt ser stadsledningskontoret att detta behov kan fyllas med en funktion som ingång (flera stadsdelsnämnder använder sina så kallade mottagningsgrupper för detta ändamål) inom stadsdelsnämnderna för att göra det mindre personberoende och sårbart.

Den granskningsrapport av stadsrevisionen som motionärerna hänvisar till lämnades hösten 2015, och socialnämnden har sedan dess initierat och vidtagit ett antal åtgärder. Nämnden beslutade bland annat att, i samverkan med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna, utarbeta ett förslag till uppföljningsmodell. Modellen ska implementeras hösten 2016. Socialnämnden har även ett pågående samarbete med utbildningsnämnden kring revidering av stödmaterialet. Stadsledningskontoret anser att det är socialnämndens ansvar att säkerställa att stadsdelsnämnderna informeras och förses med aktuella riktlinjer och stödmaterial och att utbildningsnämnden har detta ansvar i förhållande till skolorna.

Vidare menar kontoret att det är utbildningsnämndens uppdrag att, i samverkan med stadsdelsnämnderna, säkerställa att de fristående skolorna deltar i samverkan.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 23 augusti 2016 att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Isabel Smedberg Palmqvist m.fl. (L), *bilaga 1*.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 5 juli 2016 har i huvudsak följande lydelse.

För att säkerställa att en likvärdig samverkan sker mellan skola och socialtjänst kring barn som far illa eller riskerar fara illa inom hela staden har riktlinjer för samverkan tagits fram (beslut i kommun- fullmäktige juni 2010). Riktlinjerna omfattar samverkansformer, samverkansområden med förslag till samverkansöverenskommelse mellan stadens skolor och stadsdelsnämndernas verksamheter samt ett kompletterande stödmaterial. Granskningar av hur lagstiftning och riktlinjer följs har genomförts av revisionskontoret vid två tillfällen (åren 2011 och 2015). I samband med den senaste granskningens resultat gavs rekommendationer av revisionskontoret om att stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden, bör följa upp samverkan gemensamt. Vidare rekommenderades att stadsdelsnämnderna bör revidera sina lokala samverkansöverenskommelser, se över sina insatser för att inkludera fristående skolor i samverkan, försäkra sig om att berörd personal känner till innehållet i stödmaterialet och förtydliga vem som är ansvarig kontaktperson gentemot skolorna. Socialnämnden rekommenderades att fortsätta informera om stödmaterialet till stadsdelsnämnderna. Stödmaterialet reglerar samverkan mellan stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden.

Förvaltningen anser att riktlinjerna och det utarbetade stödmaterialet utgör en positiv grundförutsättning för arbetet med samverkan kring barn och unga som far illa eller riskerar att fara illa. Förvaltningen informerar om, och hänvisar till, både riktlinjen och stödmaterialet i olika sammanhang med anledning av betydelsen av samverkan kring målgruppen. Enligt förvaltningen är uppföljning en väsentlig del i all verksamhet och en systematisk uppföljning är nödvändig för att identifiera utvecklingsområden i syfte att förbättra både samverkan och verksamheter.

Socialnämnden beslutade den 24 november 2015 i enlighet med det tjänsteutlåtande som utarbetats med anledning av revisionskontorets granskningsrapport (4/2015). Beslutet innebar att förvaltningen gavs ett uppdrag om att i samverkan med utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna utarbeta ett förslag till uppföljningsmodell. Uppdraget inkluderade också att tillsammans med stadsledningskontoret (SLK) ta fram en indikator kring uppföljning av samverkan.

Förvaltningen har ett pågående samarbete med utbildningsförvaltningen kring revidering av stödmaterialet och det är planerat att i det sammanhanget även inkludera utarbetande av en modell för uppföljning av samverkan. Förvaltningens förslag till

modell för uppföljning är ett verktyg, spindelverktyget, som idag används för att utvärdera processtödande projekt inom Sveriges kommuner och landsting (SKL). Verktyget bygger på ett antal variabler som konstaterats ha betydelse vid samverkan. Förvaltningen planerar att arbetet ska fortsätta under hösten med inriktningen att en modell ska finnas för implementering under hösten. Arbetet innefattar också ambitionen att ta fram ett förslag till indikator för hur samverkan fungerar.

Till stadens riktlinjer för samverkan finns ett bifogat förslag till lokal överenskommelse. Ansvaret för att lokala överenskommelser sluts kring rutiner m.m. samt att kontinuerlig uppföljning görs har respektive stadsdelsförvaltning.

Pilotprojektet skola socialtjänst (PPSS) leder också till förbättrad samverkan. Uppföljningen av projektet som redovisades i socialnämnden 2015-12-15 visade att både skola och socialtjänst uttrycker att projektet har en positiv påverkan på samarbetet, som har förstärkts och förbättrats. Samverkan leder till en ökad förståelse av den andre myndighetens profession, uppdrag, möjligheter och utmaningar. Inom projektet har det blivit tydligt att i arbetet med att skapa och utveckla samverkan såväl internt som externt är det viktigt med tydliga gränser för olika myndigheters eller enheters uppdrag. Därigenom kan man arbeta på varandras "arenor", utan att det uppstår oklarheter, vare sig bland professionella eller för medborgare.

Sammanfattningsvis vill förvaltningen lyfta fram allt positivt utvecklingsarbete som pågår kring samverkan mellan skola och socialtjänst kring barn och unga som far illa eller riskerar att fara illa. Stort fokus ligger på placerade barns och ungdomars möjlighet till utbildning som enligt aktuell forskning har stor betydelse för barnens och ungdomarnas framtida liv.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 18 augusti 2016 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av Lotta Edholm m.fl. (L), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av John Kåberg (C) och Christian Carlsson (KD) i enlighet med Liberalernas reservation.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 13 juli 2016 har i huvudsak följande lydelse.

örvaltningen anser att de förslag som finns i remissen från kommunstyrelsen ligger i linje med nämndens tidigare ståndpunkt och att förslagen till insatser bidrar till att stärka samverkan mellan skola och socialtjänst för barn och ungdomar med utsatta

uppväxtvillkor.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 september 2016 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 4 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer i vikten av fungerande samverkan mellan socialtjänst och skola. Genomförandet av motionens fem yrkanden bör leda till ytterligare förbättringar för den övergripande samverkan.

1. Förvaltningen anser att stödmaterialet för samverkan tillsammans med den mall som upprättats för överenskommelse om samverkan mellan skola och socialtjänst ger ett bra stöd vid upprättande av lokala samverkansöverenskommelser.

2. I Bromma är det Mottagningen för barn och unga som tar emot orosanmälningar vid misstanke om att ett barn far illa. På mottagningen arbetar tre socialsekreterare. Förvaltningen anser att det blir alltför sårbart med endast en särskild kontaktperson för skolorna. Det är viktigt att skolorna har fått information om var de ska vända sig vid behov av kontakt med socialtjänsten.

3. Regelbunden översyn och eventuell revidering av samverkansöverenskommelsen har stor betydelse för att den ska vara aktuell och känd av alla berörda. Förvaltningen anser att en årlig översyn bör ingå i överenskommelsen.

4. I revisionsrapporten uppmärksammas att samverkan med fristående skolor är problematisk. Av de 7754 elever (88 % av totalt antal elever boende i Bromma) som hösten 2014 gick i skola i Bromma hade 1229 elever (16 %) valt att gå i en fristående skola belägen i Bromma. (Källa: Utbildningsförvaltningen)

I Bromma finns 23 grundskolor, 7 av dessa skolor är fristående/privata. (Källa: Stockholm.se/Jämförservice 2016).

- Raoul Wallenbergskolan med 412 elever
- Kristofferskolan med 585 elever
- Internationella Engelska Skolan Bromma med 945 elever
- Lunaskolan Bromma med 119 elever
- Bromma Enskilda Skola med 154 elever
- Solgården med 40 elever
- Stefanskolan med 72 elever

Totalt går 2327 elever i någon av de fristående skolorna i Bromma. Cirka 50 % av eleverna i de fristående skolorna bor i andra stadsdelar eller i andra kommuner. En stor andel barn från andra stadsdelar och kommuner kan vara en bidragande orsak till det bristande intresset hos fristående skolor att samverka med socialtjänsten i den stadsdel där skolan är belägen. Precis som det föreslås i motionen och som stadsrevisionen påpekar i sin rapport behövs dock ytterligare insatser för att även inkludera de fristående skolorna i samverkan.

5. För att se om målen med samverkan uppnås måste uppföljning av överenskommelsens resultat göras regelbundet. Den modell som tidigare tagits fram och som inte har implementerats ses nu över av socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen i samråd med stadsdelsnämnderna. Uppföljningsmodellen ska börja användas under hösten.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2016 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen, att tillstyrka motionen samt att justera paragrafen omedelbart.

Reservation anfördes av Peter Backlund (L), *bilaga 1*.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 31 maj 2016 har i huvudsak följande lydelse.

En välfungerande skolgång är en av de viktigaste faktorerna för att ett barn ska växa upp och kunna skapa sig ett självständigt och gott liv.

Förvaltningen ställer sig positiv till att implementera stödmaterialet och sprida det till de som berörs, vilket kan göras på olika gruppmöten alternativt APT.

Stödmaterialet är informativt och kan vid tveksamheter fungera som en uppslagsbok.

Avdelningen Barn och ungas mottagningsgrupp delar upp skolorna mellan socialsekreterarna så att en socialsekreterare blir kontaktperson åt cirka två skolor. I de skolorna ingår då även fristående skolor så förvaltningen gör ingen skillnad på skolornas huvudmannaskap. Den lösningen innebär också en rimlig arbetsbörda för socialsekreterarna.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 augusti 2016 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Peter Öberg (L), *bilaga 1*.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 14 juni 2016 har i huvudsak följande lydelse.

En revidering av den lokala samverkansöverenskommelsen mellan skola och socialtjänst i Farsta pågår. I denna kommer att tydliggöras hur överenskommelsen ska

följas upp och när och hur revideringen ska genomföras.

Samtliga skolor har uppgifter om vem som ska kontaktas inom socialtjänsten vid behov och det finns även rutiner inom socialtjänsten för hur stödmaterialet ska göras känt och tillämpas i samarbetet.

I samverkansöverenskommelsen framgår hur uppföljning av de olika samarbetsaktiviteterna ska ske.

Det är många fristående skolor som har barn från Farsta. I förekommande fall fungerar samverkan runt den enskilde eleven. Uppstår brister i samverkan kontaktar socialtjänsten skolan och ser över hur samarbetet kan förbättras.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2016 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämna det som svar på remissen.

Reservation anfördes av Abit Dundar m.fl. (L), *bilaga 1*.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 28 juni 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att riktlinjerna och stödmaterialet är väsentliga dokument för att tydliggöra ansvaret mellan skola och socialtjänst samt som vägledning i hur samverkan bör ske i olika situationer. Det är förvaltningens uppfattning att riktlinjerna och stödmaterialet i många avseenden är implementerat inom förvaltningens verksamheter som rör barn och unga. Riktlinjerna och stödmaterialet är väl känt hos socialsekreterarna vid förvaltningens barn- och ungdomsenhet och används i det dagliga arbetet för stöd i samverkansfrågor. Riktlinjerna och stödmaterialet finns åtkomliga för samtliga medarbetare på stadens intranät.

Förvaltningen har som rutin att i enlighet med stadens stödmaterial återkoppla till skolorna i form av en bekräftelse på att anmälan tagits emot. Socialtjänsten har efter lagändringen den 1 januari 2013 möjlighet att på eget initiativ eller på begäran av den som gjort anmälan informera om anmälan har lett till att en utredning har inletts eller inte. Socialtjänsten kan även informera om att en utredning redan pågår. Förvaltningen arbetar i enlighet med denna förändring.

Av stödmaterialet till stadens riktlinjer för samverkan framgår att samtycke till att häva sekretessen mellan skola och socialtjänst ska eftersträvas, men att en sekretessprövning måste ske vid varje tillfälle. Förvaltningen arbetar i enlighet med stödmaterialet även i detta avseende, men anser att det är av stor vikt att det endast är den information som är väsentlig för samarbetet mellan skola och socialtjänst som lämnas.

Vidare ska det enligt stödmaterialet finnas en kontaktperson inom respektive förvaltning som skolan kan kontakta vid behov.

Förvaltningen har ingen särskild kontaktperson knuten till respektive skola då det bedöms problematiskt med personbunden samverkan i en organisation med personalomsättning samt hög arbetsbelastning samt då det finns ett stort antal skolor i stadsdelen. Barn- och ungdomsenheten har valt att utse mottagningsgruppen som kontakt för stadsdelsområdets samtliga skolor.

Förvaltningen anser att samverkan mellan skola och socialtjänst är ett gemensamt ansvar. Det är således av stor vikt att riktlinjerna och stödmaterialet för samverkan är väl kända på samtliga skolor och att utbildningsförvaltningen tar ansvar för informationsspridningen. Förvaltningen anser att ansvaret att informera skolor om innebörden av riktlinjerna inte bör ligga på respektive socialtjänst.

Vad det gäller uppföljning av samverkan är det förvaltningens uppfattning att detta sker kontinuerligt i enskilda aktuella ärenden men att det saknas en systematisk uppföljning av samverkan på en övergripande nivå och med ett långsiktigt perspektiv. Då systematisk uppföljning är ett viktigt verktyg för att identifiera utvecklingsområden och för att kunna förbättra samverkan anser förvaltningen att det kan finnas behov av att utveckla uppföljningen. Förvaltningen anser att samverkan mellan skola och socialtjänst med fördel följs upp på övergripande nivå. En systematisk övergripande uppföljning skulle kunna underlag för behov av revidering av stadens riktlinjer och stödmaterial och på så sätt kommer förbättringar av samverkansrutiner att komma samtliga stadsdelsförvaltningar till gagn.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2016 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Helen Jäderlund Eckardt (L) och Bo Arkelsten m.fl. (M), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Bertil Pelland (C) och Carina Franke (KD), i enlighet med Liberalernas och Moderaternas gemensamma reservation.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 4 juli 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar motionärernas synpunkter att samverkan mellan socialtjänsten och skolorna är av stor betydelse för barn och unga med utsatta uppväxtvillkor. Det finns idag pågående samverkan i olika former bland annat genom arbetet med PPSS

(Pilotprojekt skola-socialtjänst) på Hässelbygårdsskolan och Grimstaskolan. Förvaltningen delar också i SkolFam som är en särskild satsning för barn och unga i familjehem.

Arbetet med att revidera den lokala samverkansöverenskommelsen mellan socialtjänsten och skolan pågår och beräknas bli klar under hösten 2016. De fristående skolorna inbjuds att delta i denna samverkan. En förnyad utbildning och implementering av det stödmaterial som finns när det gäller barn och unga kommer att erbjudas personal inom socialtjänsten och skolan.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2016 att besvara remissen med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av Maria Johansson m.fl. (L), *bilaga 1*.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 9 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen samarbetar strukturerat med utbildnings-förvaltningen och landstinget kring barn i behov av särskilt stöd. Samarbetet bygger på regionala och lokala överenskommelser. Delar av samarbetet sker tillsammans med stadsdelsförvaltningarna i norra innerstaden medan annat sker mer lokalt. Några av dessa överenskommelser återfinns som bilagor till detta tjänsteutlåtande. I arbetet används det stödmaterial motionärerna beskriver. Särskilda kontaktpersoner eller -funktioner underlättar arbetet. Vid uppföljning används den modell som tagits fram av socialnämnden och utbildningsnämnden gemensamt.

Gemensamma träffar arrangeras varje termin då bland annat den lokala överenskommelsen följs upp.

Stadsdelsförvaltningen upplever att samarbetet kring barn i behov med särskilt stöd i huvudsak fungerar väl. Ingenting är dock så bra att det inte kan bli bättre. Förvaltningen har därför inga invändningar mot att kommunfullmäktige på olika sätt tydliggör ramarna för arbetet.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2016 att besvara remissen med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av Petra Gardos Ek m.fl. (M) och Maria Karlman

Noleryd (L), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Susanne Wicklund (C) och Annette Hultåker (KD), i enlighet med den gemensamma reservationen från Moderaterna och Liberalerna.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 13 juni 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsnämnden har en överenskommelse om samverkan mellan förskola, skola, socialtjänst och fält och fritid. Den delges även fristående skolor inom stadsdelsområdet. Överenskommelse om samverkan inbegriper de kommunala förskolorna, grundskolorna, gymnasieskolan, familjeenheten och fält- och fritidsenheten. Syftet med överenskommelsen är att skapa en helhetssyn på barns och ungas utveckling och lärande. Överenskommelsen revideras årligen tillsammans med berörda parter. Det befintliga stödmaterialet, vilket tagits fram av socialnämnden tillsammans med utbildningsnämnden och där Norrmalms familjeenhet medverkat, används. Det finns utsedda kontaktpersoner. Stadsdelsförvaltningen arbetar enligt uppföljningsmodellen. Förvaltningen ser samarbetet mellan skola och socialtjänst på Norrmalm som gott.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2016 att låta förvaltningens tjänsteutlåtande utgöra svar på remissen.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 11 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer med motionärerna om vikten av en väl fungerande samverkan mellan skola och socialtjänst för barn och unga med utsatta livsvillkor. Under de senaste åren har flera åtgärder vidtagits för att förbättra samverkan i stadsdelsområdet. En lokal samarbetsöverenskommelse har arbetats fram, utifrån den modell som föreslagits av socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen. I detta arbete har samtliga berörda enhetschefer och rektorer deltagit. Överenskommelsen revideras en gång per år, senast i oktober 2015. Vid den senaste revideringen identifierades områden där lokala rutiner saknades. Sådana har nu tagits fram. Samverkan pågår också inom ramen för den lokala överenskommelsen för samverkan om barn i behov av särskilt stöd från berörda huvudmän (BUS), bl.a. skolan.

I motionen föreslås bl.a. att stadsdelsförvaltningarna ska ha en särskild kontaktperson inom socialtjänsten som skolorna kan vända sig till. Förvaltningen anser att det är sårbart med en kontaktperson och har därför istället valt en modell där en

mottagningsfunktion med sex medarbetare svarar för de löpande kontakterna. Härigenom baseras kontakten på funktion och inte på person. Förvaltningen anser att detta blir mindre sårbart, då personal byts ut. Förvaltningen gör även regelbundna besök i grundskolorna där dialog om arbetsätt och rutiner förs. Vidare träffas rektorer och enhetschefer varje termin för samarbetsmöten.

Det är angeläget att fristående skolor deltar i övergripande samverkan om utsatta barn. Erfarenheten är emellertid att detta är svårt att genomföra, då de fristående skolorna är många och saknar en övergripande funktion. Vidare försvåras detta av att en stor del av stadsdelsområdets barn går i fristående skolor i andra delar av staden eller länet. Antalet samverkanspartners blir som en följd av detta många, både för stadsdelsförvaltningarna och för de fristående skolorna. Förvaltningen anser att det behövs en stadsövergripande organisation för samverkan med de fristående skolorna.

Slutligen anser förvaltningen att förslaget om att införa en strukturerad modell för uppföljning av samverkan, där utvecklingsområden kan identifieras och samverkan förbättras, är bra.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2016 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Jessica Sjönell (L) och Kristina Lutz m.fl. (M), bilaga 1.

Ersätтарыttrande gjordes av Gunnar Caperius (C) och Jonathan Lindgren (KD), i enlighet med det gemensamma särskilda uttalandet från Liberalerna och Moderaterna.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 15 mars 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på att alla inblandande förvaltningar, stadsdelsförvaltningar och utbildningsförvaltningen, får ett tydligt gemensamt uppdrag att säkerställa en god samverkan.

Inom Skarpnäcks stadsdelsområde finns en god samverkan mellan skolor och socialtjänst, bland annat inom ramen för SSP, och den gemensamma överenskommelsen har nyligen reviderats.

De fristående skolorna i området har bjudits in till samarbete vid ett flertal tillfällen men än så länge har bara en skola visat intresse.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 18 augusti 2016 att lämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 29 juni 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Alla som arbetar med barn och unga har en skyldighet att samverka i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa.

Stödmaterial som finns har implementeras i verksamheten på olika sätt och i olika former. Förvaltningen har organiserat samverkan kring barn och unga genom en styrgrupp och en arbetsgrupp, där alla parter som arbetar med barn är representerade. Den lokala samverkan sker genom styrgruppens och arbetsgruppens regelbundna träffar. Socialtjänsten har, förutom samverkan kring barn och ungdom särskilda egna möten. Stödmaterial har även implementerats genom olika projekt, som SkolFam, PPSS, Barn i riskzonen (BIR). Det stödmaterial som finns sprids i huvudsak genom intranätet. De berörda informeras om revideringar och/eller ändringar antingen via intranätet eller vid samverkansmöten.

Kontaktpersonen som skolorna kan vända sig till kring samverkansfrågor är den biträdande enhetschefen på Mottagningsenheten. Mottagningsenheten har alltid tillgängliga socialsekreterare (eller chefen) som tar emot anmälningar under kontorstid. Om kontaktpersonen byts ut så kommuniceras detta till skolorna, antingen per mail eller vid ett samverkansmöte.

Den lokala samverkansöverenskommelsen revideras vid behov och förvaltningen kommer under året att se över den lokala överenskommelsen.

Fristående skolor bjuds in till samverkansmöten samtidigt som de kommunala skolorna. De fristående skolorna har fått information om socialtjänsten samt när och hur de ska göra en anmälan.

Förvaltningen har använt sig av modellen för uppföljning som togs fram av socialnämnden tillsammans med utbildningsnämnden.

Uppföljningsmodellen har däremot inte haft någon koppling till de verksamhetsmål som regelbundet följs upp vilken är en brist och förmodligen också en förklaring till varför uppföljningsmodellen övergavs. Förvaltningen delar dock motionärernas synpunkter kring vikten av en ordentlig samverkan och instämmer i att uppföljningarna behöver bli bättre.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2016 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Bengt Porseby (L), *bilaga 1*.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 2 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer i att samverkan mellan skola och socialtjänsten är viktig och kan bidra till bättre villkor för barn och unga. Förvaltningen instämmer också i att samverkan ska ske i enlighet med aktuella stödmaterial och antagna modeller för uppföljning.

Förvaltningen har en struktur för samverkan i enlighet med befintligt stödmaterial.

Samtliga kommunala skolor i Spånga-Tensta samt friskolan "Kunskapsskolan" deltar i samverkan. Förvaltningen arbetar för att fler friskolor ska vilja medverka i samverkan.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2016 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Christoffer Järkeborn m.fl. (M) och Erik Jahn (L), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Leif Kroon (KD), i enlighet med den gemensamma reservationen från Moderaterna och Liberalerna.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 20 juni 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen håller med om att samverkan mellan skola och socialtjänst är ett viktigt område. Förvaltningens bedömning är att det inom socialtjänsten genom åren byggts upp en fungerande samverkan med skolor och förskolor. Området är prioriterat inom förvaltningen men arbetet kan utvecklas.

Förvaltningen instämmer i att det stödmaterial för samverkan som finns i staden ska användas och spridas till samtliga berörda. Stödmaterialiet avses vara en hjälp i samverkansarbetet mellan skola och socialtjänst för att barn och ungdomar ska få ett likvärdigt stöd oavsett var de bor eller går i skola, och att ansvarsfördelningen mellan skola och socialtjänst ska bli så tydlig som möjligt.

Stödmaterialiet för samverkan och ansvarsfördelning mellan socialtjänst och skola kompletteras och uppdateras kontinuerligt av socialförvaltningen.

Det är också viktigt att det finns en utsedd kontaktperson inom socialtjänsten som skola och förskola kan konsultera vid frågor kring socialtjänst. Förvaltningen använder stödmaterialet i samverkansarbetet och har en kontaktperson utsedd.

Frågan om samverkan med fristående förskolor och skolor i samma utsträckning som med de kommunala är ett utvecklingsområde. Inom förvaltningen finns en fungerande rutin att alltid bjuda in såväl fristående som kommunala skolor och förskolor till samverkan. Både fristående och kommunala aktörer deltar i varierande grad. Inom Södermalms stadsdelsområde finns sammanlagt 46 grundskolor och cirka 120 förskolor.

Arbete med revidering av en lokal samverkansöverenskommelse pågår inom Södermalms stadsdelsförvaltning. Överenskommelsen beräknas vara färdig i höst.

Socialnämnden arbetar på en anpassning av den modell för uppföljning som tagits fram. Därefter är modellen färdig att användas av socialtjänsten.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 1 september 2016 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Jan Bressler (L), *bilaga 1*.

Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 11 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Alla som arbetar med barn och unga har en skyldighet att samverka i frågor som rör barn som får illa eller riskerar att fara illa.

Revisorernas senaste granskning omfattade enbart två stadsdelsnämnder så förvaltningen har svårt att bedöma hur representativt granskningsresultatet är för staden som helhet. Förvaltningen delar dock motionärernas synpunkter kring vikten av en väl fungerande samverkan och att denna ska följas upp regelbundet.

När kommunfullmäktige beslutade om riktlinjer för samverkan 2010, tecknade stadsdelsförvaltningen en överenskommelse med utbildningsförvaltningen som sedan reviderats i samband med att tillhörande stödmaterial uppdaterats.

Till överenskommelsen finns också ett antal bilagor i form av handlingsplaner. Dessa omfattar mål och rutiner för samverkan skola- socialtjänst, handlingsplan för övergången förskola-skola och en plan för det brotts- och drogförebyggande arbetet.

Såväl överenskommelsen som handlingsplanerna har följts upp och reviderats regelbundet av en styrgrupp bestående av grundskolechef, rektorer, verksamhetsområdeschef för socialtjänst och förskola, enhetschef för barn och familj, enhetschefen för fritiden samt gruppchefen för närpolisområdet i Älvsjö.

Stödmaterial som finns har implementeras i verksamheten på olika sätt och i olika

former. Det gäller även de riktlinjer för övergången mellan förskola och skola som infördes 2013.

Förvaltningen har organiserat samverkan kring barn och unga genom styrgruppens regelbundna möten, olika forum där medarbetare från socialtjänsten, skolorna och fritiden träffats samt pågående projekt som Samverket, Framtid Stockholm och SkolFam. Samarbetet med de fristående verksamheterna behöver dock utvecklas.

Utsedda kontaktpersoner inom socialtjänsten har funnits både före och efter det att riktlinjerna beslutades.

Det har också funnits en överenskommelse med det lokala poliskontoret i Älvsjö. I polisens nya organisation ersätts poliskontoret med en kommunpolisfunktion och stadsdelsförvaltningen ska tillsammans med polisen utarbeta en ny samverkansöverenskommelse. I anslutning till det kommer även den lokala överenskommelsen med utbildningsförvaltningen att ses över.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2016 att besvara remissen med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 20 juli 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Socialtjänsten har det yttersta ansvaret för att barn och ungdomar får det stöd de behöver. Skolan är i detta arbete en viktig samarbetspartner eftersom skolans personal har god kännedom om elevernas skolsituation och levnadsvillkor i övrigt. I skolan finns möjligheter för personalen att upptäcka om ett barn får illa och all skolpersonal har ett lagstadgat ansvar att ta kontakt med socialtjänsten när misstanke finns om att ett barn får illa. Vikten av samverkan mellan skola och socialtjänst kan därför inte nog understrykas när det gäller barn och ungdomar. En god samverkan mellan myndigheterna skola och socialtjänst förutsätter dock att personalen har kännedom om lagstiftning och riktlinjer som ligger till grund för respektive myndighets beslutsfattande och uppdrag samt att berörd personal bereds möjlighet att medverka vid samverkansmötena.

Östermalms stadsdelsnämnds socialtjänst har inte omfattas av granskningarna, ej heller har skolor från stadsdelsområdet medverkat. Det finns en överenskommelse mellan Östermalms stadsdelsnämnd och utbildningsnämnden. Överenskommelsen revideras regelbundet, senast under våren 2016. Uppföljning och utvärdering är reglerat i överenskommelsen och sker i styrgruppen en gång per år eller när behov uppstår. Socialtjänsten har en utsedd kontaktperson/ socialsekreterare för respektive skola. En socialsekreterare har till uppgift att uppdatera och informera skolan vid personalbyte.

Struktur för samverkan i den lokala samverkansgruppen inom Östermalm:

Styrgrupp för samverkan utgörs av stadsdelsdirektören, gymnasiechef och grundskolechef. Gruppen sammanträder minst en gång per termin och har bland annat till uppgift att förbereda samverkansforum på chefsnivå samt revidera överenskommelsen vid behov.

Samverkansforum på chefsnivå är avsett för utbyte av adekvat information mellan stadsdelsförvaltningen, utbildningsförvaltningen och fristående förskolor och skolor. Gruppen utgörs av verksamhetschefer och enhetschefer från stadsdelsförvaltningens olika verksamheter och från utbildningsförvaltningen gymnasiechef, grundskolechef samt skolledare inom stadsdelsområdet. Samverkansforum på chefsnivå träffas en gång varje år.

Samverkansforum övergång förskola-skola är avsett att främja det förebyggande arbetet genom att skapa fungerande kontaktnät och en bra övergång för de blivande förskoleklass eleverna. Särskilt fokus läggs på barn som har funktionsnedsättning.

Lokala samverkansforum för barn och ungdomar 6-20 år: De lokala samverkansforum som är avsedd att främja det förebyggande arbetet, skapa bra kontaktnät, bidra till god kännedom om olika verksamheter och genom detta även skapa trygghet för barn och elever. I de lokala samverkansforumen ska konkreta frågor fångas upp och alla ska känna till vilka frågor som ska tas upp. Även huvudmän från fristående skolor ska inbjudas till det lokala samverkansforumet som skolan tillhör. Olika professioner bjuds in utifrån behov. Socialtjänsten är sammankallande till den lokala samverkansgruppen och gruppen sammanträder två till tre gånger per termin samt har därutöver en halvdag med inbjuden föreläsare om samverkan eller annat ämne som anses viktigt för samverkansgruppen.

Det är viktigt att de fristående skolorna bjuds in till samverkansforum, vilket finns reglerat i den lokala överenskommelsen. En faktor att ta med i sammanhanget är att elever bosatta i stadsdelsområdet kan ha sin skolgång i ett annat stadsdelsområde eller kommun. Socialtjänsten måste vid behov kunna samverka med samtliga skolor i landet.

Förvaltningens uppfattning är att samverkan med skolorna inom Östermalms stadsdelsområde fungerar men kan förbättras. En bidragande orsak till detta är att skolpersonal uteblir från samverkansmötena. Den av motionärerna beskrivna modell för uppföljning som tagits fram av social- och utbildningsförvaltningen har inte använts och är inte heller känd. Socialförvaltningen har i uppdrag att uppdatera och sprida informationsmaterialet till stadsdelsnämnderna.

Reservationer m.m.

Socialnämnden

Reservation anfördes av Isabel Smedberg Palmqvist m.fl. (L) enligt följande.

1. Att rekommendera kommunfullmäktige att tillstyrka motionen.
2. Att därutöver anföra följande.

Den viktigaste skyddsfaktorn för unga med utsatta uppväxtvillkor är bra utbildning, vilket ofta förutsätter en god samverkan mellan skolan och socialtjänsten.

Ändå vet vi att det finns mycket ytterligare som kan och bör göras för att förbättra skyddet för utsatta barn. Några av dessa åtgärder är att se till att regelverket tillämpas lika och på samma vis över staden och att uppföljningen är stringent. Det är en förutsättning för att kunna utvärdera om de åtgärder som sätts in är verkningsfulla. En annan är ett gott arbetsgivarskap som belönar skickliga socialsekreterare, tar tillvara kompetens och erfarenhet så att stadsdelar och skolor får möjlighet att arbeta upp ett långsiktigt samarbete.

Mot bakgrund av vad som ovan anförs föreslår vi att motionen tillstyrks.

Utbildningsnämnden

Reservation anfördes av Lotta Edholm m.fl. (L) enligt följande.

Att tillstyrka motionen.

Att därutöver anföra följande:

En bra utbildning är den viktigaste skyddsfaktorn för att det ska gå bra i livet för barn och unga med utsatta uppväxtvillkor. Därför krävs en väl fungerande samverkan mellan skolan och socialtjänsten. Förslagen i vår motion syftar till att förbättra denna samverkan, och att åtgärda de brister som Stadsrevisionen fann vid en granskning av verksamheten.

Förvaltningen skriver att den anser att de förslag som finns i vår motion ligger i linje med nämndens tidigare ståndpunkt och att förslagen till insatser bidrar till att stärka samverkan mellan skola och socialtjänst för barn och ungdomar med utsatta uppväxtvillkor. Motionen bör därför tillstyrkas.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Peter Backlund (L) enligt följande.

Att rekommendera kommunfullmäktige att tillstyrka motionen.

Att därutöver anföra följande.

Den viktigaste skyddsfaktorn för unga med utsatta uppväxtvillkor är bra utbildning, vilket ofta förutsätter en god samverkan mellan skolan och socialtjänsten.

Ändå vet vi att det finns brister i denna samverkan, och att mycket kan och bör göras för att förbättra skyddet för utsatta barn. Några av dessa åtgärder är att se till att regelverket tillämpas lika och på samma vis över staden, att rutiner för samverkan hålls aktuella och att uppföljningen är stringent. Det är en förutsättning för att kunna utvärdera om de åtgärder som sätts in är verkningsfulla. En annan är ett gott arbetsgivarskap som belönar skickliga socialsekreterare och tar tillvara kompetens och erfarenhet så att stadsdelar och skolor får möjlighet att arbeta upp ett långsiktigt samarbete.

Mot bakgrund av vad som ovan anförs föreslår vi att motionen tillstyrks.

Farsta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Peter Öberg (L) enligt följande.

1. Att rekommendera kommunfullmäktige att tillstyrka motionen.
2. Att anföra följande.

Den viktigaste skyddsfaktorn för unga med utsatta uppväxtvillkor är bra utbildning, vilket ofta förutsätter en god samverkan mellan skolan och socialtjänsten.

Ändå vet vi att det finns brister i denna samverkan, och att mycket kan och bör göras för att förbättra skyddet för utsatta barn. Några av dessa åtgärder är att se till att regelverket tillämpas lika och på samma vis över staden, att rutiner för samverkan hålls aktuella och att uppföljningen är stringent. Det är en förutsättning för att kunna utvärdera om de åtgärder som sätts in är verkningsfulla. En annan är ett gott arbetsgivarskap som belönar skickliga socialsekreterare och tar tillvara kompetens och erfarenhet så att stadsdelar och skolor får möjlighet att arbeta upp ett långsiktigt samarbete.

Mot bakgrund av vad som ovan anförs föreslår vi att motionen tillstyrks.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Abit Dundar m.fl. (L) enligt följande.

Att tillstyrka motionen

Att därutöver anföra följande:

Den viktigaste skyddsfaktorn för unga med utsatta uppväxtvillkor är bra utbildning, vilket ofta förutsätter en god samverkan mellan skolan och socialtjänsten.

Ändå vet vi att det finns mycket ytterligare som kan och bör göras för att förbättra skyddet för utsatta barn. Några av dessa åtgärder är att se till att regelverket tillämpas lika och på samma vis över staden och att uppföljningen är stringent. Det är en förutsättning för att kunna utvärdera om de åtgärder som sätts in är verkningsfulla. En

annan är ett gott arbetsgivar­skap som belö­nar skickliga socialsekreterare, tar tillvara kompetens och erfarenhet så att stadsdelar och skolor får möjlighet att arbeta upp ett långsiktigt samarbete.

Mot bakgrund av vad som ovan an­förs föreslår vi att motionen tillstyrks.

Hässelby-Vällinby stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Helen Jäderlund Eckardt (L) och Bo Arkelsten m.fl. (M) enligt följande.

Förslag till beslut

Att rekommendera kommunfullmäktige att tillstyrka motionen.

Att därutöver an­föra följande.

Den viktigaste skyddsfaktorn för unga med utsatta upp­växtvillkor är bra utbildning, vilket ofta förutsätter en god samverkan mellan skolan och socialtjänsten.

Ändå vet vi att det finns brister i denna samverkan, och att mycket kan och bör göras för att för­bättra skyddet för utsatta barn. Några av dessa åtgärder är att se till att regelverket tillämpas lika och på samma vis över staden, att rutiner för samverkan hålls aktuella och att uppföljningen är stringent.

Det är en förutsättning för att kunna utvärdera om de åtgärder som sätts in är verkningsfulla. En annan är ett gott arbetsgivar­skap som belö­nar skickliga socialsekreterare och tar tillvara kompetens och erfarenhet så att stadsdelar och skolor får möjlighet att arbeta upp ett långsiktigt samarbete. Mot bakgrund av vad som ovan an­förs föreslår vi att motionen tillstyrks.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Maria Johansson m.fl. (L) enligt följande.

Att rekommendera kommunfullmäktige att tillstyrka motionen.

Att därutöver an­föra följande.

Den viktigaste skyddsfaktorn för unga med utsatta upp­växtvillkor är bra utbildning, vilket ofta förutsätter en god samverkan mellan skolan och socialtjänsten.

Ändå vet vi att det finns brister i denna samverkan, och att mycket kan och bör göras för att för­bättra skyddet för utsatta barn. Några av dessa åtgärder är att se till att regelverket tillämpas lika och på samma vis över staden, att rutiner för samverkan hålls aktuella och att uppföljningen är stringent. Det är en förutsättning för att kunna utvärdera om de åtgärder som sätts in är verkningsfulla. En annan är ett gott arbetsgivar­skap som belö­nar skickliga socialsekreterare och tar tillvara kompetens och erfarenhet så att stadsdelar och skolor får möjlighet att arbeta upp ett långsiktigt samarbete.

Mot bakgrund av vad som ovan an­förs föreslår vi att motionen tillstyrks.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Petra Gardos Ek m.fl (M) och Maria Karlman Noleryd (L) enligt följande.

1. Att rekommendera kommunfullmäktige att tillstyrka motionen.
2. Att därutöver anföra följande.

Den viktigaste skyddsfaktorn för unga med utsatta uppväxtvillkor är bra utbildning, vilket ofta förutsätter en god samverkan mellan skolan och socialtjänsten.

Ändå vet vi att det finns brister i denna samverkan, och att mycket kan och bör göras för att förbättra skyddet för utsatta barn. Några av dessa åtgärder är att se till att regelverket tillämpas lika och på samma vis över staden, att rutiner för samverkan hålls aktuella och att uppföljningen är stringent. Det är en förutsättning för att kunna utvärdera om de åtgärder som sätts in är verkningsfulla. En annan är ett gott arbetsgivarskap som belönar skickliga socialsekreterare och tar tillvara kompetens och erfarenhet så att stadsdelar och skolor får möjlighet att arbeta upp ett långsiktigt samarbete.

Mot bakgrund av vad som ovan anförts föreslår vi att motionen tillstyrks.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Jessica Sjönell (L) och Kristina Lutz m.fl. (M) enligt följande.

Den viktigaste skyddsfaktorn för unga med utsatta uppväxtvillkor är bra utbildning, vilket ofta förutsätter en god samverkan mellan skolan och socialtjänsten.

Ändå vet vi att det finns brister i denna samverkan, och att mycket kan och bör göras för att förbättra skyddet för utsatta barn. Några av dessa åtgärder är att se till att regelverket tillämpas lika och på samma vis över staden, att rutiner för samverkan hålls aktuella och att uppföljningen är stringent. Det är en förutsättning för att kunna utvärdera om de åtgärder som sätts in är verkningsfulla. En annan är ett gott arbetsgivarskap som belönar skickliga socialsekreterare och tar tillvara kompetens och erfarenhet så att stadsdelar och skolor får möjlighet att arbeta upp ett långsiktigt samarbete.

Det är viktigt att stadsdelen premierar nya verktyg för socialtjänsten och prioriterar spridning samt implementeringen av allt stödmaterial. Givet den pressen socialtjänsten i Skarpnäck hade i vintras samt under delar av våren, är det månt att understryka ovan prioritering.

Det är positivt att samverkan i Skarpnäck har varit god. Vi i Liberalerna ser gärna att det finns tydliga rutiner kring regelbundna revideringar av gemensamma

överenskommelser samt uppföljning av dessa. Vi ser med oro på att de fristående skolorna inte nåtts och uppmanar till aktiv kontakt för samverkan med dessa.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Bengt Porseby (L) enligt följande.

- Att rekommendera kommunfullmäktige att tillstyrka motionen.
- Att därutöver anför följande.

Den viktigaste skyddsfaktorn för unga med utsatta uppväxtvillkor är bra utbildning, vilket ofta förutsätter en god samverkan mellan skolan och socialtjänsten.

Ändå vet vi att det finns brister i denna samverkan, och att mycket kan och bör göras för att förbättra skyddet för utsatta barn. Några av dessa åtgärder är att se till att regelverket tillämpas lika och på samma vis över staden, att rutiner för samverkan hålls aktuella och att uppföljningen är stringent. Det är en förutsättning för att kunna utvärdera om de åtgärder som sätts in är verkningsfulla. En annan är ett gott arbetsgivarskap som belönar skickliga socialsekreterare och tar tillvara kompetens och erfarenhet så att stadsdelar och skolor får möjlighet att arbeta upp ett långsiktigt samarbete.

Mot bakgrund av vad som ovan anförts föreslår vi att motionen tillstyrks.

Södermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Christoffer Järkeborn m.fl. (M) och Erik Jahn (L) enligt följande.

- Att rekommendera kommunfullmäktige att tillstyrka motionen.
- Att därutöver anför följande.

Den viktigaste skyddsfaktorn för unga med utsatta uppväxtvillkor är bra utbildning, vilket ofta förutsätter en god samverkan mellan skolan och socialtjänsten.

Ändå vet vi att det finns brister i denna samverkan, och att mycket kan och bör göras för att förbättra skyddet för utsatta barn. Några av dessa åtgärder är att se till att regelverket tillämpas lika och på samma vis över staden, att rutiner för samverkan hålls aktuella och att uppföljningen är stringent. Det är en förutsättning för att kunna utvärdera om de åtgärder som sätts in är verkningsfulla. En annan är ett gott arbetsgivarskap som belönar skickliga socialsekreterare och tar tillvara kompetens och erfarenhet så att stadsdelar och skolor får möjlighet att arbeta upp ett långsiktigt samarbete.

Mot bakgrund av vad som ovan anförts föreslår vi att motionen tillstyrks.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Jan Bressler (L) enligt följande.

1. Att rekommendera kommunfullmäktige att tillstyrka motionen.
2. Att därutöver anför följande.

Den viktigaste skyddsfaktorn för unga med utsatta uppväxtvillkor är bra utbildning, vilket ofta förutsätter en god samverkan mellan skolan och socialtjänsten.

Ändå vet vi att det finns brister i denna samverkan, och att mycket kan och bör göras för att förbättra skyddet för utsatta barn. Några av dessa åtgärder är att se till att regelverket tillämpas lika och på samma vis över staden, att rutiner för samverkan hålls aktuella och att uppföljningen är stringent. Det är en förutsättning för att kunna utvärdera om de åtgärder som sätts in är verkningsfulla. En annan är ett gott arbetsgivarskap som belönar skickliga socialsekreterare och tar tillvara kompetens och erfarenhet så att stadsdelar och skolor får möjlighet att arbeta upp ett långsiktigt samarbete.

Mot bakgrund av vad som ovan anføres föreslår vi att motionen tillstyrks.